

PERSBERICHT

LOKAAL BELANG: Wederom niet actief geïnformeerd door college

Lokaal Belang heeft op 30 april met belangstelling kennis genomen van de uitspraak van het kort geding, in de zaak tussen Vink Holding en de gemeente Barneveld, die wij als fractie onlangs hebben bijgewoond. Dit kort geding heeft betrekking op 'de zandkwestie' en is mede aanleiding voor dit persbericht.

Deze zandkwestie houdt de samenleving al maanden in haar greep. Inwoners en bedrijven moeten kunnen rekenen op een daadkrachtig, adequaat en vooral transparant lokaal bestuur (het college).

De gemeenteraad, als hoogste orgaan, heeft een volksvertegenwoordigende en controlerende rol op dit bestuur en is derhalve essentieel voor een goed functionerend democratisch en bestuurlijk systeem.

Het college beloofde telkenmale beterschap als het gaat om de 'actieve informatieplicht' (tijdig, volledig) naar de raad in de zandkwestie. Maar meerdere malen is gebleken dat het college daar niet voldoende invulling aan gegeven heeft. Helaas heeft het college de gemeenteraad opnieuw niet tijdig en onvolledig geïnformeerd over een onderwerp in de kwestie: de herkomstgegevens van het zand. Het maatschappelijk belang wordt daardoor onvoldoende gediend. Zowel de gemeenteraad als de samenleving, met de getroffen inwoners in het bijzonder, zijn op het verkeerde been gezet. Voor Lokaal Belang is de grens van het acceptabele overschreden en zal daarom een verzoek indienen voor het houden van een interpellatiedebat in de raadsvergadering van 22 mei a.s.

Herkomst

Meerdere malen heeft het college aangegeven hoe belangrijk het is om de herkomst van de bewuste partij zand (deelpartij 1, 400715) te kennen. Kennis van deze herkomst geeft een volledig beeld van de historie en eigenschappen van het zand, ook met het oog op onderzoek naar de kwaliteit van het zand. Ook de Klankbordgroep van de betrokken inwoners drong aan om eerst de herkomst van het zand te achterhalen om zodoende een volledig en gericht onderzoek door RoyalHaskoningDHV te kunnen laten doen.

Het college ging echter aan de wens van de Klankbordgroep voorbij; een van de redenen voor de Klankbordgroep om het vertrouwen in de gemeente op te zeggen. Later liet het college in antwoord op onze schriftelijke vragen en plotseling in stevige bewoordingen weten, desnoods bestuurlijke dwangmiddelen te willen inzetten om de herkomst van het zand te achterhalen. Het verbaasde ons dan ook ten zeerste dat het college vervolgens, via nota bene een artikel in de krant (22 maart), liet weten de informatie over de herkomst van het zand niet meer nodig te hebben en dat het de zoektocht naar de herkomst gestaakt had. Dit naar aanleiding van de presentatie van het rapport van RHKDHV. In dit rapport werd o.a. meerdere malen melding gemaakt van mengingen van partijen zand. In de raadsvergadering van 11 april verbaasde het college ons opnieuw door zich te laten ontvallen dat kennis over de herkomst van het zand toch belangrijk is in het kader van juridische procedures.

Informatieavond

Op 25 maart jl. is er door en onder verantwoordelijkheid van het college een informatieavond georganiseerd met o.a. als onderdeel het bespreken van het rapport van RHKDHV. Op deze avond kwam het onderwerp 'herkomst van het zand' meerdere malen ter sprake. Daarbij is een aantal keren door RHKDHV gesteld dat zij de herkomstgegevens m.b.t. het zand niet hadden en zodoende niet verifieerbaar en onafhankelijk toetsbaar onderzoek hebben kunnen doen. Als zij wel over de gegevens van de herkomst van het zand hadden beschikt, hadden zij gericht en volledig onderzoek kunnen doen.

Kort Geding

Nog geen 12 uur later, op 26 maart, werd de gemeenteraad door het college geconfronteerd met niet-openbare informatie. Deze informatie is 30 april, na lang aandringen en op uitdrukkelijk verzoek van Lokaal Belang, openbaar geworden. Hierin staat geschreven dat Vink het college al op 21 februari 2019 digitale informatie (o.m. analyserapporten en analysecertificaten) m.b.t. de zandkwestie had gestuurd. Onderdeel van deze informatie zijn diverse gegevens met betrekking tot de herkomst van het

zand die de advocaat van Vink heeft meegezonden. Vink had de desbetreffende gegevens onzichtbaar gemaakt, maar deze bleken voor de gemeente toch zichtbaar. Nadat de gemeente Vink later over de ontvangst van deze informatie had geïnformeerd, sommeerde de advocaat van Vink de gemeente om de gegevens met betrekking tot de herkomst van het zand te vernietigen. Het feit dat Vink direct gereageerd heeft door de gemeente via een 'rechtsgang' te dwingen deze gegevens te vernietigen, geeft aan dat deze gegevens er klaarblijkelijk 'zeer toe doen' en dat Vink bijzonder veel waarde hecht aan geheimhouding van deze gegevens. Dat blijkt ook uit de stelselmatige weigering van Vink om de gegevens m.b.t. de herkomst van het zand, aan het college te verstrekken. Gegevens die ook voor de betrokken inwoners van essentiële waarde zijn om zodoende een gericht en adequaat onderzoek naar de kwaliteit van het zand te laten doen. De advocaat van de gemeente oordeelde dat het gebruik van de verstrekte gegevens niet onrechtmatig is en dat de gemeente niet verplicht is om deze gegevens te vernietigen. De advocaat van Vink heeft de gemeente in een kort geding gedaagd om vernietiging van de gegevens af te dwingen onder een dwangsom van 1 miljoen euro. Dit kort geding heeft plaatsgevonden op 16 april jl.

Zwijgen in plaats van openheid

Lokaal Belang neemt haar controlerende taak met betrekking tot de handelwijze van het college, zeker in deze ernstige kwestie, zeer serieus. Daarom was onze voltallige fractie aanwezig bij het openbare kort geding. Tijdens deze zitting werd bevestigd dat het college voor de derde keer op rij de gemeenteraad niet tijdig en niet actief geïnformeerd heeft over zeer relevante informatie, namelijk gegevens over de herkomst van het zand (o.a. adressen, namen, afvalstroomnummers). Daarnaast bleek ook dat door deze gegevens in (openbare) registers in te voeren, alle (verdere) gegevens m.b.t. zand en leveranciers te herleiden zijn; te verifiëren, onafhankelijk te toetsen en te betrekken bij vervolgonderzoek. Een wens die door zowel de Klankbordgroep als RHKDHV meerdere malen is uitgesproken. Het college heeft ervoor gekozen deze informatie en kennis niet met de gemeenteraad te delen. Lokaal Belang heeft deze informatie in het openbare kort geding moeten vernemen. Uit eigen onderzoek is gebleken dat het gaat om de (openbare) registers www.lma.nl , www.meldpuntbodemkwaliteit.nl en www.bodemloket.nl .

Ordentelijk en transparant proces

Lokaal Belang heeft op diverse momenten getracht niet-openbare informatie openbaar te krijgen en o.a. te agenderen voor een openbare bespreking. Een treffend voorbeeld daarvan is de niet-openbare brief van de gemeente Veenendaal met belangrijke informatie over het zand dat, net zoals het zand dat in de gemeente Barneveld is toegepast, deel uitmaakt van de partij vervuild zand (deelpartij 1, kenmerk 400715). Daarnaast heeft Lokaal Belang in het kader van een ordentelijk en transparant bestuur een verzoek gedaan om de raadsvergadering van 11 april uit te stellen tot het moment waarop deze niet-openbare informatie wel openbaar zou zijn. Echter, al deze verzoeken werden door het college, dan wel de rest van de gemeenteraad, afgewezen.

Kortom

1. Actieve informatieplicht
 - a. Het college heeft 5 weken kennis gehad over gegevens met betrekking tot de herkomst van het zand en heeft daarover gezwegen naar de gemeenteraad.
 - b. Het college heeft al ruim 2 maanden kennis over de mogelijkheden die deze gegevens bieden ((openbare) registers) en zwijgt daar over naar de gemeenteraad. Lokaal Belang heeft deze kennis via een kort geding en eigen onderzoek moeten opdoen.
 - c. Het college heeft de gemeenteraad niet actief betrokken in het staken van de zoektocht naar de herkomst van het zand, maar heeft ervoor gekozen dit via de media, zonder noemenswaardige argumenten, kenbaar te maken.
 - Het college heeft wederom onvoldoende invulling gegeven aan de actieve informatieplicht naar de gemeenteraad (desnoods in vertrouwelijkheid) en is inconsistent in haar handelwijze. Gezien de historie, extra kwalijk.
 - De telkenmale wisselde standpunten van het college over het al dan niet willen achterhalen van de herkomst van het zand, is derhalve inconsistent en kwalificeert Lokaal Belang als zwalkend beleid. Kennelijk doet kennis over de herkomst als het om volksgezondheid gaat, niet

voldoende ter zake maar wel als het gaat om mogelijke juridische gevolgen voor de eigen gemeente. Voor wie zit het college er eigenlijk?

2. Volledigheid en juistheid

- a. Tijdens de informatieavond op 25 maart 2019, liet RHKDHV, onder verantwoordelijkheid van het college, weten geen onderzoek naar eventuele andere stoffen te hebben gedaan, juist vanwege het ontbreken van gegevens over de herkomst van het zand. Het college heeft de gemeenteraad niet geïnformeerd (desnoods in vertrouwen) over de toen al beschikbare informatie over gegevens inzake de herkomst van het zand en de mogelijkheden die deze gegevens bieden. Het college heeft daardoor een onvolledige informatieavond georganiseerd. Dit is niet in het belang van de samenleving en de getroffen inwoners in het bijzonder.
 - b. Het college (die avond vertegenwoordigd door de wethouders de Kruijf, van Daalen, van de Burgwal en de burgemeester) heeft tijdens deze informatieavond meerdere malen de gelegenheid gehad in te grijpen na uitspraken van de woordvoerder van RHKDHV m.b.t. het ontbreken van gegevens over de herkomst van het zand. Dat heeft het college echter niet gedaan. Ook de burgemeester, nota bene als voorzitter die avond, treft blaam. Hij was ervoor verantwoordelijk dat deze avond op een transparante en ordentelijke manier zou verlopen. Terwijl hij beter wist, heeft hij niet ingegrepen. Op deze wijze heeft het college de gemeenteraad en de samenleving op het verkeerde been gezet. De gemeenteraad is door het college op 25 maart deelgenoot gemaakt van een door het college georganiseerd 'toneelstuk', daar waar het gaat om gegevens m.b.t. de herkomst van het zand. Lokaal Belang vindt dat een kwalijke zaak.
 - c. Het college heeft geen enkele poging ondernomen om, na onze niet-openbare schriftelijke vragen van 26 maart, onze verzoeken tot openbaarmaking van de informatie, ons verzoek tot uitstel van de gemeenteraad van 11 april, zelf actief de raadsvergadering van 11 april uit te stellen. De gemeenteraad is door het college op 11 april deelgenoot gemaakt van een door het college georganiseerd, zoals gezegd, 'toneelstuk', daar waar het gaat om gegevens m.b.t. de herkomst van het zand en dat is een kwalijke zaak. Dit is niet in het belang van de samenleving en de getroffen inwoners in het bijzonder.
- Het college heeft bewust onvolledige en daardoor onjuiste informatie (laten) verspreid(en), heeft niet actief ingegrepen tijdens de informatieavond en heeft de gemeenteraad en de samenleving en de getroffen inwoners in het bijzonder, op het verkeerde been gezet.

3. Controlerende en volksvertegenwoordigende taak raad en belang van de samenleving

- a. In de zandaffaire zien wij een toenemende tendens van het verstrekken van onvolledige, niet tijdige en geheime /niet-openbare informatie door het college. Dit is een slechte ontwikkeling en schadelijk voor het democratische proces. Door informatie als geheim / niet-openbaar te kwalificeren, blokkeert het college dat Lokaal Belang als oppositie partij hierover communiceert, vragen stelt en hierover het debat aangaat met het college en de coalitie. Door deze geheimhouding worden wij dus gehinderd in onze controlerende en volksvertegenwoordigende taak. Wij worden op deze wijze gedwongen verantwoordelijkheid te dragen voor keuzes en handelingen van het college die naar onze mening onjuist zijn. Als een raadsfractie langs juridische scherpelijnen moet functioneren, dan roept dat toch de vraag op in hoeverre de - lokale - politiek zijn controlerende en volksvertegenwoordigende taak nog adequaat kan vervullen. Daarnaast is een ontwijkende houding van het college zichtbaar als het gaat om het verstrekken van door raadsleden gevraagde informatie.
 - b. Het college heeft de gemeenteraad geen gelegenheid gegeven zelf een afgewogen oordeel te vellen over de gegevens. Het college is door het kwalificeren van de informatie als 'niet meer relevant' op de stoel van de gemeenteraad gaan zitten en heeft daarbij geoordeeld voor de raad. Dat is een volstrekt verkeerde volgorde.
- Het college geeft de gemeenteraad onvoldoende ruimte en hindert haar om haar wettelijke taken op een adequate wijze te vervullen.
- Het college gaat voorbij aan de kern van de zaak: deelpartij 1 had niet mogen worden toegepast. En mede vanwege vermengingen en ontbreken van de gegevens van de herkomst

van het zand, is er geen uitspraak te doen over de kwaliteit van het toegepaste zand van deelpartij 1. Iets wat het college wel doet in haar eigen raadsvoorstel van 19 maart 2019 (blz. 1; Effect).

Lokaal Belang is van mening dat het college alle kans heeft gehad zichzelf te verbeteren en op een correcte, eenduidige en transparante wijze vorm te geven aan haar verantwoordelijkheden in het belang van inwoners. Echter, het college volhardt in haar handelwijze richting de gemeenteraad en samenleving. Inwoners en bedrijven, alsmede de gemeenteraad, moeten kunnen rekenen op een daadkrachtig, adequaat en vooral transparant lokaal bestuur (het college). Helaas is dit in de gemeente Barneveld onvoldoende het geval en is, na alles wat er gebeurd is - helaas, we kunnen niet anders- een nieuw interpellatiedebat volledig op zijn plaats om de ontstane situatie te bespreken.

EINDE PERSBERICHT